

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

2020.

FINANSIJSKE USLUGE I PROIZVODI

Grupacija Svjetske banke
uz podršku
Vlade Švicarske

Ovu brošuru izradila je Grupa za razvoj platnih sistema (*Payment Systems Development Group-PSDG*) koja funkcioniše u okviru jedinice Globalne prakse u oblasti finansija, konkurentnosti i inovacija Grupacije Svjetske banke (*Finance, Competitiveness and Innovation Global Practice of The World Bank Group*).

Švicarski državni sekretarijat za ekonomske poslove (*SECO*) finansirao je ovu brošuru u okviru Programa za plaćanja i doznake (*Remittances and Payments Program*).

www.remittanceprices.worldbank.org

Grupacija Svjetske banke

1818 H Street NW
20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD
www.worldbank.org
paymentsystems@worldbank.org
kontakt telefon: +1202 473-1000

Fotografija na naslovnici: Muamer Osmanbegović

© Grupacija Svjetske banke, 2020.

02

Centralna banka Bosne i Hercegovine
Централна банка Босне и Херцеговине
Central Bank of Bosnia and Herzegovina
Maršala Tita 25
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina,
www.cbbh.ba
fined@cbbh.ba
Kontakt telefon : +387 33 278 100

FINANSIJSKE USLUGE I PROIZVODI

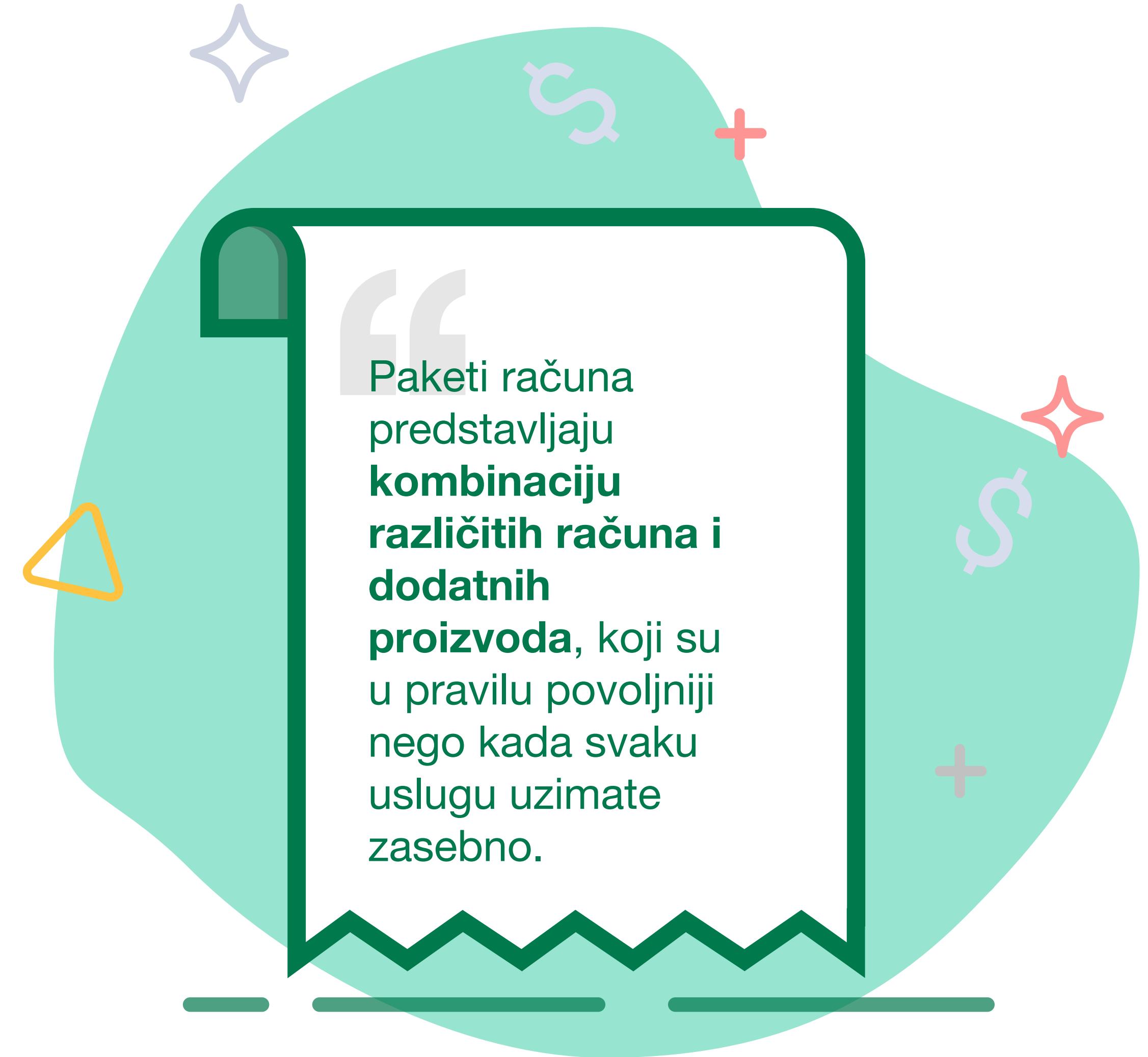
Ukoliko ste fizičko lice - rezident koji prima novac iz inostranstva i ima otvoren račun u banci, **važno je da se upoznate sa finansijskim uslugama i proizvodima** kojima možete pristupiti kao primalac novčanih doznaka.

BANKOVNI RAČUNI

Pored ***deviznog računa za uplate i isplate u stranoj valuti***, postoje ***tekući i žiro računi*** u KM valuti koji se koriste za redovne uplate (npr. plata) ili povremene uplate (npr. honorari) u zemlji.

Otvaranjem navedenih računa u jednoj od komercijalnih banaka dobivate mogućnost prenosa sredstava sa deviznog računa na račun u KM i na taj način možete vršiti konverziju strane valute u domaću valutu.

PLATNE KARTICE

Debitne kartice

Otvaranjem deviznog ili tekućeg računa u banci, dobivate mogućnost korištenja **debitnih kartica posredstvom kojih raspolažete novcem do visine raspoloživih sredstava**, u zemlji i inostranstvu. S ovim karticama možete podizati gotovinu na bankomatima (ATM), plaćati robu i usluge putem POS terminala, kupovati putem interneta ili jednostavno provjeravati stanje računa na bankomatima.

Na navedeni način, kao korisnik novčanih doznaka, možete jednostavno i sigurno pristupiti vašem novcu bez potrebe odlaska u banku.

Savjeti: koristite mrežu bankomata Vaše banke kako ne biste plaćali naknade radi podizanja gotovine; čuvajte Vaš PIN i karticu, nemojte ih davati drugima; internet kupovinu obavljajte samo na provjerenim internet stranicama, plaćajte u prodajnoj valuti, ako želite izbjeći provizije na konverziju.

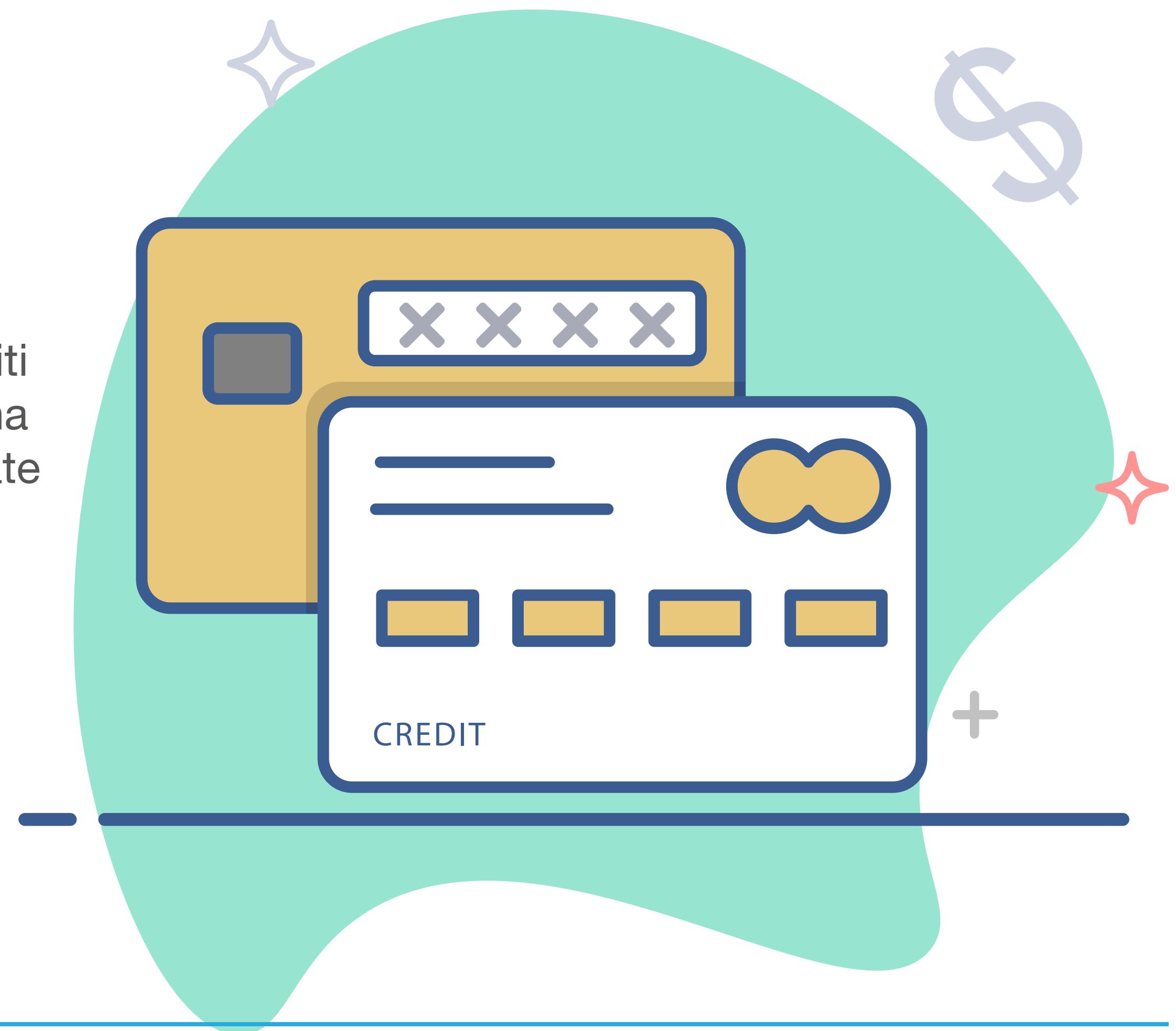
PLATNE KARTICE

Kreditne kartice

Predstavljaju sredstvo kreditiranja, putem kojeg možete vršiti bezgotovinsko plaćanje roba i usluga ili podizati gotovinu na bankomatima. S obzirom da se ne radi o Vašem novcu, morate обратити pažnju на naknade i kamate koje ћете платити, а зависно о visini zaduženja i načina korištenja.

Primaoci novčanih doznaka mogu imati kreditne kartice samo nakon bančine procjene kreditne sposobnosti.

Savjet: detaljno se informišete **prije potpisivanja ugovora** o uslovima njihovog korištenja i cijenama.

KREDITI

Predstavljaju ustupljeni novčani iznos od strane finansijske institucije klijentu na određeno vrijeme, pod određenim uslovima i uz plaćanje kamate.

Zavisno o namjeni mogu biti namjenski i nenamjenski, zavisno o ročnosti mogu biti kratkoročni ili dugoročni, a zavisno od valute mogu biti u stranoj ili domaćoj valuti.

**Novčane doznake mogu biti iskorištene za
otplatu namjenskih kredita za pokretanje
malih biznisa!**

KREDITI

Efektivna kamatna stopa predstavlja ukupnu cijenu kredita i uključuje nominalnu kamatnu stopu i sve naknade i provizije.

Ukoliko postoji mogućnost promjene kamatne stope u toku otplatnog perioda, onda govorimo o promjenjivoj kamatnoj stopi, za razliku od fiksne kamatne stope koja se ne mijenja tokom oplate.

KREDITI

Prije odobravanja kredita finansijska institucija će procijeniti vašu kreditnu sposobnost tj. mogućnost otplate mjesecnih rata shodno vašim primanjima i imovini.

Redovnost primanja novčanih doznaka iz inostranstva putem računa, može biti jedan od faktora pozitivne procjene od strane finansijske institucije.

ILUSTRATIVNI PRIMJER RAZLIKE IZMEĐU EFEKTIVNE I NOMINALNE KAMATNE STOPE

Ponuda kredita	Nominalna kamatna stopa	Efektivna kamatna stopa
Finansijska institucija 1	3,98%	5,92%
Finansijska institucija 2	4,40%	5,85%
Finansijska institucija 3	5,96%	6,50%

¹ Radi se o ilustrativnom primjeru kamata izdvojenih od ponuda iz tri finansijske institucije na tržištu u Bosni i Hercegovini.

KREDITI

Za svaki detalj ponuđenog kreditnog aranžmana koji vam nije u potpunosti jasan - PITAJTE. Obaveza bankarskog službenika je da vam objasni svaku stavku ugovora.
ISTRAŽITE - Prikupite ponude više finansijskih institucija. Posavjetujte se sa osobama kojima vjerujete i koje se razumiju u tematiku.
Najbitnije - **NE ŽURITE** - Zapamtite da je odluka o ulasku u kreditni aranžman odluka koja će uticati na vaše finansijsko stanje duži vremenski period. Budite sigurni da ste donijeli pravu odluku.

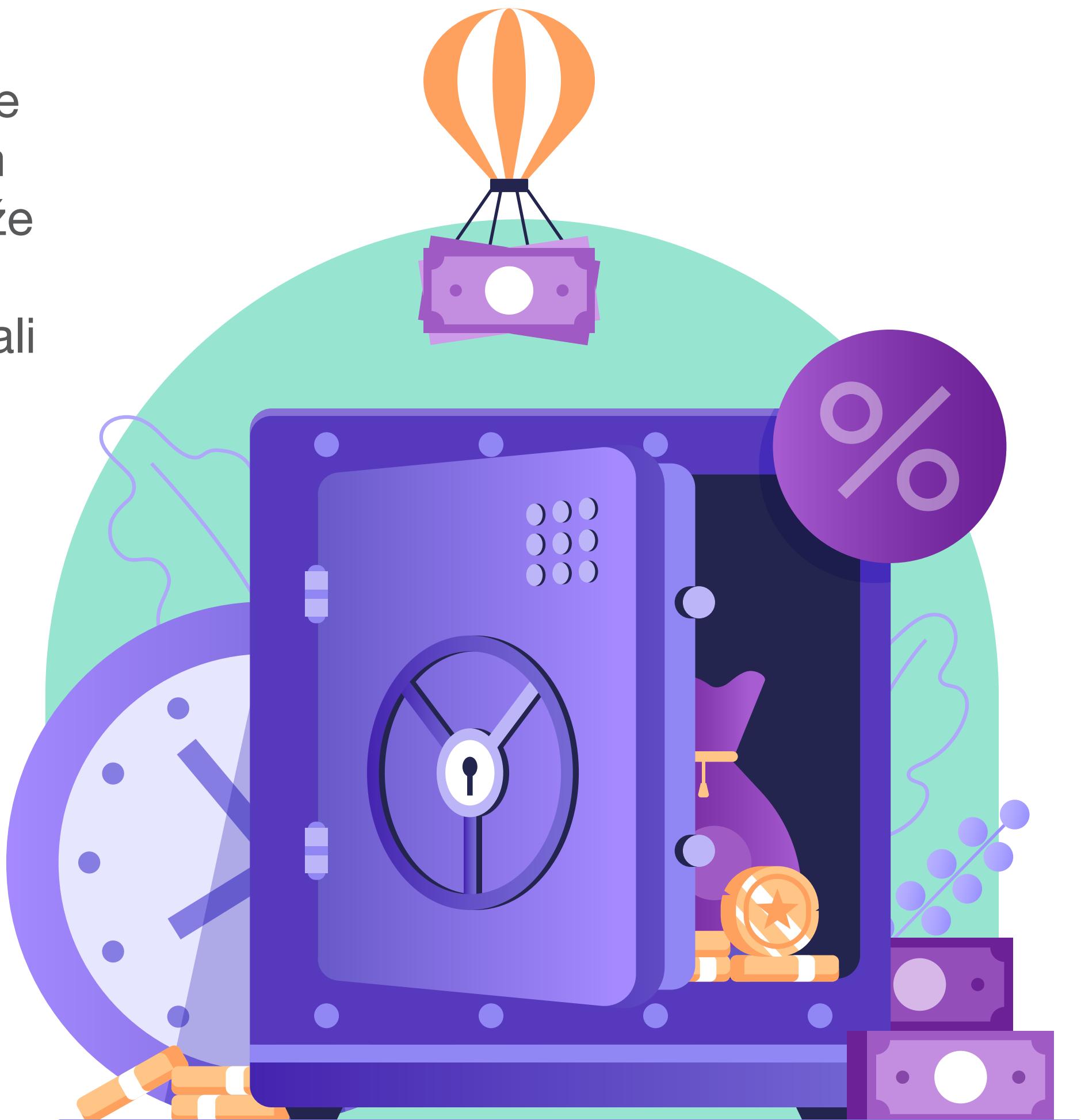
ŠTEDNJA

Štednja doznačenog novca je zdrava navika koja nam omogućuje da ostvarimo planirane ciljeve ili se nosimo lakše sa neplaniranim troškovima. Banke nude više opcija štednje, tako da štednja može biti:

- » **po viđenju**, što znači sa neograničenim uplatama i isplatama, ali uz minimalnu ili nepostojeću kamatu,
- » **slobodna**, uz ograničene mogućnosti isplata i nešto većom kamatom,
- » **oročena**, bez mogućnosti isplata i uplata za vrijeme trajanja oročenja, ali uz veću kapatnu stopu.

Depoziti fizičkih lica su osigurani do 50.000 KM po banci, u skladu sa zakonom o osiguranju depozita.

Preporuka: strani novac položite na štedni račun u banci, iz razloga što novčanice određene države mogu biti povučene iz upotrebe i onda ćete ih teže moći zamijeniti.

ELEKTRONSKO I MOBILNO BANKARSTVO

Digitalno bankarstvo nosi niz prednosti za korisnika novčanih doznaka, jer omogućuje direktni pristup svim vašim računima u bilo kojem momentu, uz mogućnost obavljanja transakcija i plaćanje bez potrebe odlaska u banku.

Također, posredstvom digitalnog bankarstva možete podnosići online zahtjeve i komunicirati sa bankom 24 sata dnevno.

U odnosu na šaltersko poslovanje, naknade i provizije su u pravilu niže.

Svako komunalno preduzeće (struja, odvoz smeća, plin, voda, telekom usluge...) ima račune u više komercijalnih banaka. Jedan od načina da dodatno uštedite jeste da račune za komunalne naknade plaćate na račun koje preduzeće ima u vašoj komercijalnoj banci.

Listu transakcijskih računa možete naći na računima koje dobijate.

ILUSTRATIVNI PRIMJER PROSJEČNIH TROŠKOVA PLATNOG PROMETA U ZEMLJI¹

¹ Radi se o ilustrativnom primjeru prosječnih troškova platnog prometa u zemlji, stvarni iznos troškova zavisi od konkretnog slučaja i odnosa klijenta sa bankom.

Vrsta plaćanja	DIGITALNO BANKARSTVO (cijena po transakciji)	ŠALTERSKO POSLOVANJE (cijena po transakciji)
Transakcije unutar banke	0,00 KM – 0,50 KM	1,50 KM – 2,50 KM
Transakcije prema drugim bankama do 10.000 KM	0,50 KM – 1,00 KM	2,00 KM – 3,00 KM
Transakcije prema drugim bankama preko 10.000 KM	1,50 KM – 4,00 KM	5,00 KM – 7,50 KM

KONVERZIJA VALUTE

Banke i druge ovlaštene institucije vrše otkup i prodaju stranog novca. Svaka banka objavljuje kursnu listu po deviznom tržišnom kursu, osim u slučaju eura gdje se kupovina KM obavlja po fiksnom kursu $1 \text{ EUR} = 1,95583 \text{ KM}$.

Vodite računa da provizija na konverziju u slučaju eura ne može biti veća od 1%.

S tim u vezi, najčešća valuta u kojoj se šalju novčane doznake u BiH je euro.

TRAJNI NALOG

Omogućuje redovne mjesecne isplate sa vašeg računa u korist trećih lica u vremenu i iznosu koji ste sami odredili, kao i plaćanja u korist pravnih lica čiji su iznosi i datumi dospijeća promjenjivi (npr. komunalni računi).

Uslugu možete u bilo kojem momentu ukinuti ili promijeniti.

Trajni nalog je koristan i pošiljaocima novčanih doznaka, koji redovno šalju doznaće.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Grupacija Svjetske banke
1818 H Street NW
20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD

www.worldbank.org
paymentsystems@worldbank.org
kontakt telefon: +1202 473-1000